

مقدمه ای بر برنامه ریزی و کنترل تولید و موجودیها

✓ تعریف موجودی

✓ گروه بندی موجودیها

✓ هزینه های موجودیها

✓ هدف برنامه ریزی و کنترل موجودی

✓ نقش موجودیها در اقتصاد و تولید

✓ نقش و اهداف برنامه ریزی و کنترل تولید و موجودیها

✓ نمودارهای موجودی در واحد زمان

تعریف موجودی

اجناس، مصالح، مواد و قطعاتی که در امر تولید و فروش و اداره صنعت

مورد مصرف قرار می گیرند.

❖ دارائی هایی نظیر ساختمان ها، زمین، ماشین آلات، وسایل و مبلمان اداری جز

موجودی محسوب نمی گردد. (چون مصرف نمی شوند)

❖ موجودی های مالی مثل اسناد دریافتی، مبالغ نقدینگی موجود در صندوق و یا در

حسابهای بانکی و... موجودی محسوب نمی شود. (چون جز اجناس، مصالح، مواد و

قطعات قرار نمی گیرند)

موجودی یک کارخانه سازنده کولر آبی

در بخش تولید:

اجناس، مواد و مصالح: ورقهای فولاد، رنگ، الکتروود جوشکاری، قطعات و موتورهای الکتریکی،
تسمه پروانه، پمپ آب، پیچ و مهره و...

محصولات نیمه ساخته شده: قسمتهای مختلف بدنه که پس از پرسکاری جهت جوشکای در جلوی
کارگاه جوشکاری انباشته شده، کارتن ها، برجسب ها، تسمه های فلزی و... جهت بسته بندی نهایی
محصول

در بخش فروش:

محصول ساخته شده و آماده فروش (کولرهای ساخته شده و بسته بندی شده)

در بخش اداره صنعت:

قطعات یدکی ماشین آلات، مواد مصرفی ماشین آلات نظیر روغن، گریس و مواد شیمیایی.
مواد سوختی نظیر گازوئیل، بنزین. مواد مصرفی دفتری مثل کاغذ، نوشت افزار و...

گروه بندی موجودی ها

(۱) مواد اولیه

(۲) قطعات مربوط به تولید (آماده مونتاژ)

(۳) قطعات نیمه تمام در مسیر تولید

(۴) محصولات تمام شده (فرآورده نهایی)

(۵) سایر مواد و قطعات (مواد غیر مستقیم)

هزینه های موجودی ها:

(۱) هزینه قیمت مواد یا هزینه مواد

(۲) هزینه سفارش دهی: (هزینه دفتری و اداری، هزینه آماده سازی برای ساخت)

(۳) هزینه نگهداری (انبارداری): (هزینه سرمایه راکد، هزینه فضا، هزینه نیروی انسانی،

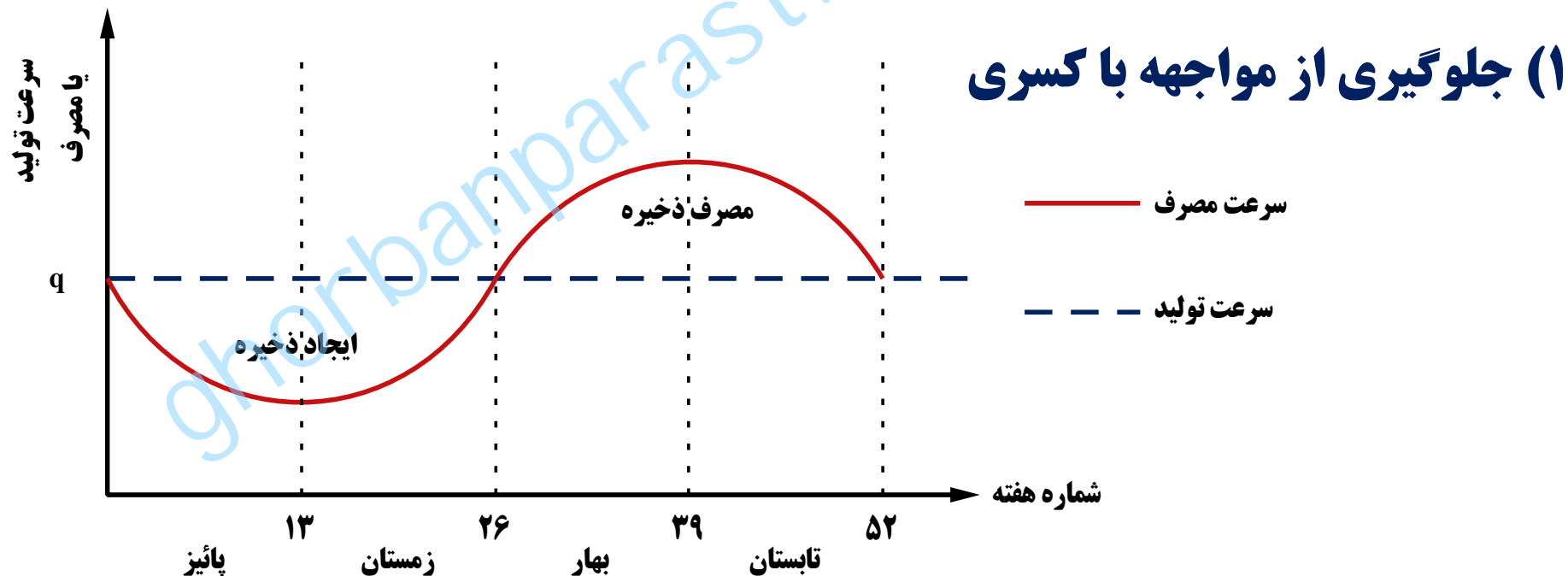
بیمه و مالیات، متروکه شدن فساد)

(۴) هزینه مواجهه با کمبود کالا: (هزینه فرصت های از دست رفته، هزینه کسر اعتبار)

هدف اصلی برنامه ریزی و کنترل موجودی

تعیین مقدار مناسب و اقتصادی برای هر بار سفارش کالا می باشد که به ازای آن جمع هزینه های موجودیها در یک دوره مشخص زمانی در حداقل ممکن باشد.

فواید و مزایای نگهداری موجودیها

فواید و مزایای نگهداری موجودیها (ادامه)

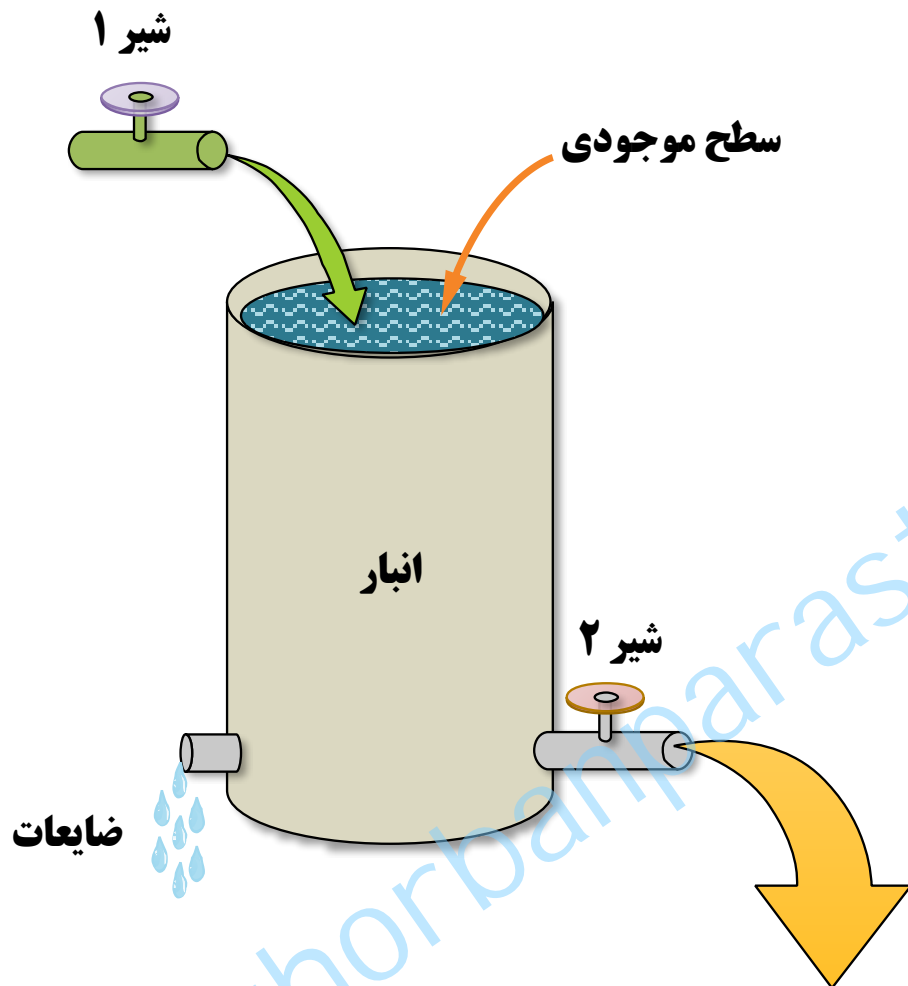
(۲) بهره وری از نوسانات قیمت

(۳) بهره وری از اقتصاد انبوهی

(۴) بهره وری از اقتصاد کنترل موجودی

(۵) جلوگیری از توقف ماشین ها و کارگاه های به هم پیوسته

نقش و اهداف برنامه ریزی کنترل موجودی

(۱) مدل انبار محصولات تمام شده

شیر ۱: ورود محصولات تکمیل شده از قسمت تولید به انبار

شیر ۲: خروج محصولات از انبار جهت فروش

(۲) مدل انبار مواد و قطعات اولیه

شیر ۱: ورود مواد اولیه و قطعات به انبار

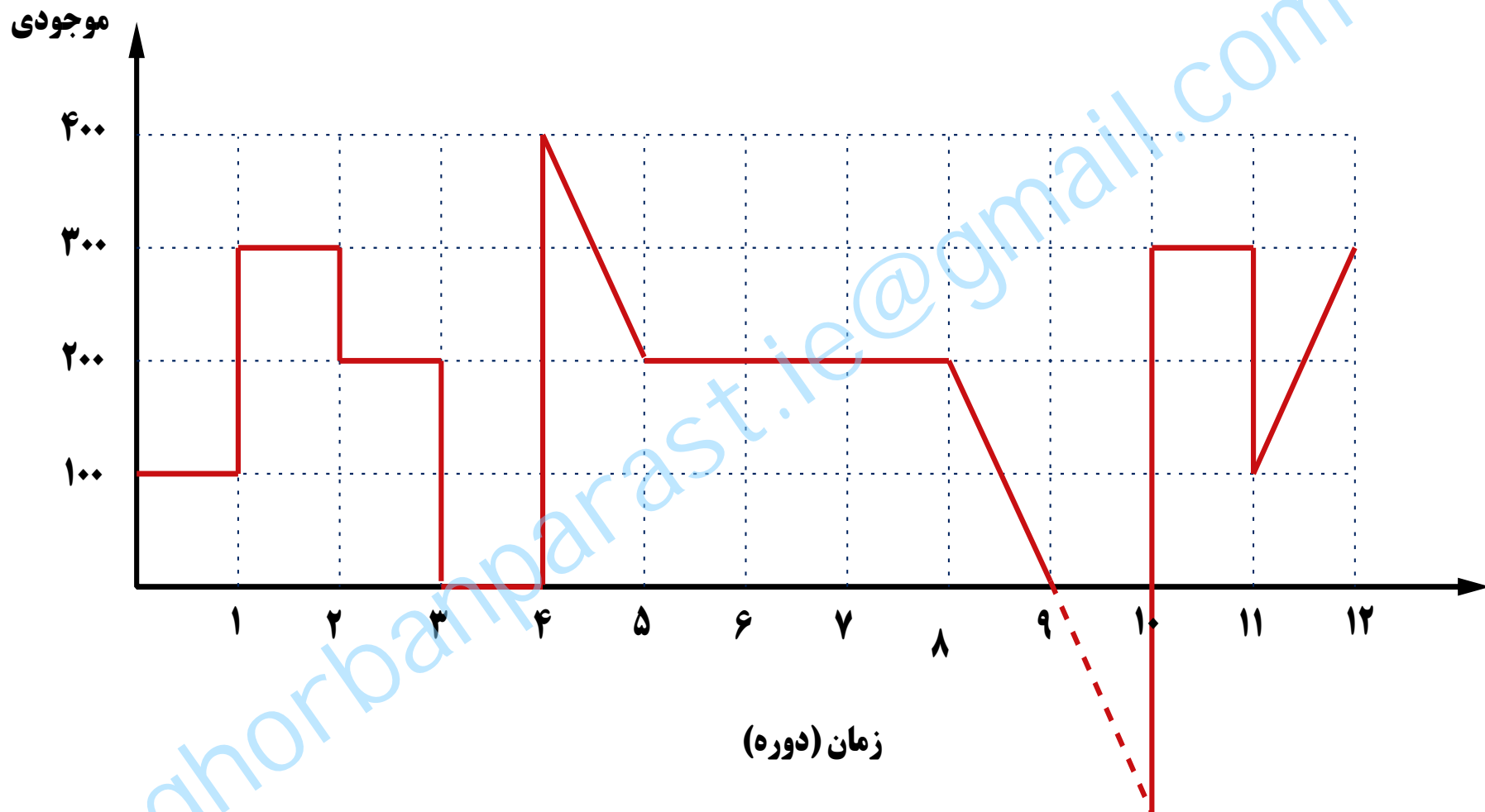
شیر ۲: خروج محصولات از انبار جهت تولید

(۳) مدل انباشت قطعات نیمه تمام کارگاهی

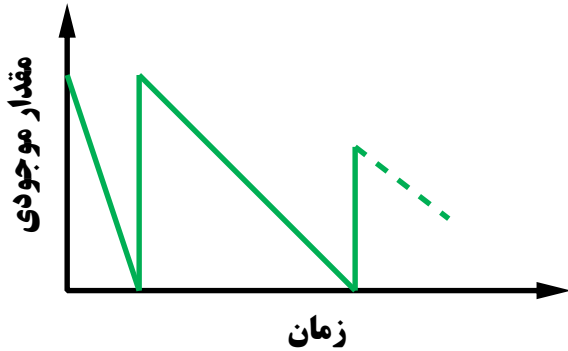
شیر ۱: ماشین شماره ۱

شیر ۲: ماشین شماره ۲

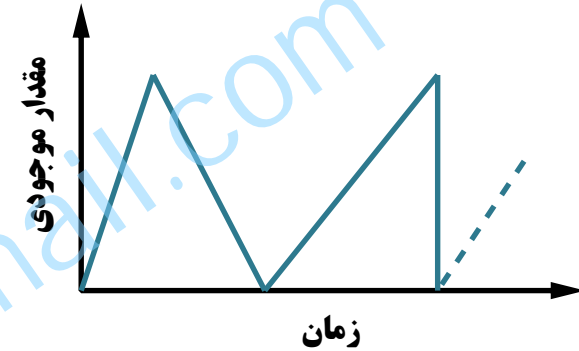
نمودارهای موجودی در واحد زمان

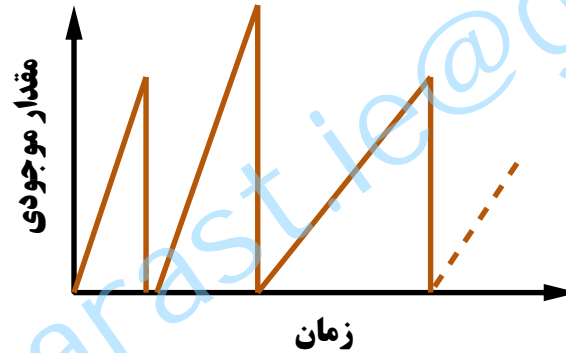
انواع نمودارهای موجودی در واحد زمان

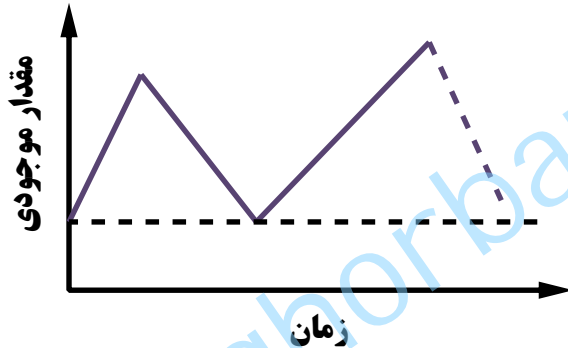
دریافت آنی، مصرف تدریجی

دریافت و مصرف تدریجی

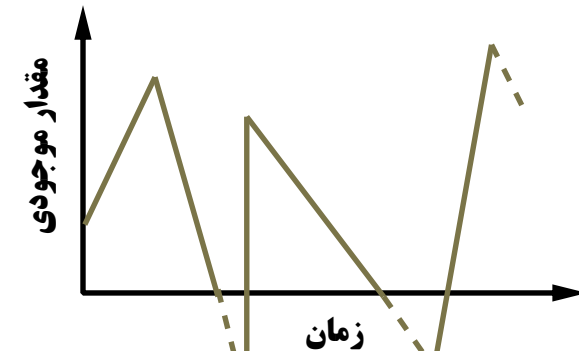

دریافت تدریجی، مصرف آنی

نگهداری مقداری موجودی به

صورت ذخیره اطمینان

مواجهه با کمبود

نمونه سوالات مربوط به فصل دوم

نیمسال دوم ۹۱-۹۰

۳- کدامیک از موارد زیر جزو هزینه های نگهداری موجودی محسوب نمی شوند؟

۱. هزینه های فاسد شدن موجودی
۲. هزینه های نیروی انسانی
۳. هزینه های بیمه و مالیات
۴. هزینه های ساخت انبار

۴- هزینه های حمل و نقل موجودی جزو کدامیک از هزینه های سیستم موجودی است؟

۱. هزینه های قیمت مواد
۲. هزینه های سفارش دهی
۳. هزینه های نگهداری
۴. می تواند جزو هر یک از هزینه های قیمت مواد، سفارش دهی و نگهداری باشد

نمونه سوالات مربوط به فصل دوم (ادامه)

نیمسال اول ۹۱-۹۰

۱- کدام یک از موارد زیر جزء هزینه نگهداری به حساب نمی آید؟

۱. هزینه تهیه درخواست خرید

۲. هزینه مالیات

۴. هزینه بیمه انبار

۳. هزینه سرمایه راکد

۲- هزینه حمل و نقل موجودی جزء کدامیک از هزینه های سیستم موجودی است؟

۱. هزینه خرید

۲. هزینه سفارش

۳. هزینه نگهداری

۴. می تواند جزء هر یک از هزینه های نگهداری، خرید یا سفارش باشد

نمونه سوالات مربوط به فصل دوم (ادامه)

تابستان ۹۰

۱۶. کدامیک از موارد زیر جزء هزینه های سفارش دهی به حساب نمی آید؟

الف. هزینه مرور موجودی (بررسی مقدار موجودی) به منظور اینکه چه مقدار باید سفارش داده شود.

ب. هزینه ثابت هر بار دریافت مواد

ج. هزینه انبار کردن موقتی کالاهای وارده وقتی به مقدار مواد بستگی دارد.

د. هزینه هر بار حمل مواد وقتی به مقدار مواد بستگی ندارد.

۱۷. کدام یک از عبارتهای زیر در محاسبه هزینه نگهداری مورد استفاده قرار نمی گیرد؟

الف. هزینه مالیات

ب. هزینه کمبود کالا

ج. هزینه بیمه

د. هزینه سرمایه راکد

نمونه سوالات مربوط به فصل دوم (ادامه)

تابستان ۹۰ (ادامه)

۱۸. کدام یک از عبارتهای زیر در هزینه سفارش دهی هر بار مورد استفاده قرار نمی گیرد؟

الف. هزینه تلکس و پیکیری

ب. هزینه حمل و نقل وقتی که به ازای واحد محصول پرداخت نمی شود.

ج. هزینه بازرسی وقتی که برای کلیه واحدها انجام می شود.

د. هزینه بازرسی وقتی که برای تعدادی از واحدها انجام می شود.

۱۹. کدامیک از عبارتهای زیر در هزینه آماده سازی (در حالت تولید) مورد استفاده قرار نمی گیرد؟

الف. هزینه ضایعات اولیه تولید.

ب. هزینه راندمان اولیه تولید

ج. هزینه مواد اولیه

د. هزینه تعویض قید و بست ها

نمونه سوالات مربوط به فصل دوم (ادامه)

تابستان ۹۰ (ادامه)

۲۰. کدام یک از موارد زیر جزء هزینه های کمبود نیست؟

- الف. هزینه جریمه دیرکرد اتمام پروژه به دلیل عدم وجود مواد کافی
- ب. هزینه مرتبط با ایجاد توافق با مشتریان در مورد موعدها تحویل سفارشات معوقه
- ج. هزینه های اضافه کاری برای جبران کمبودها

د. هزینه های خرید مواد اولیه برای تولید محصول جهت پاسخگویی به تقاضاهای عقب افتاده

۲۱. کدامیک از موارد زیر جزء هزینه های نگهداری موجودی محسوب نمی شود؟

الف. هزینه مالیات

ب. هزینه طراحی و ساخت انبار

ج. هزینه فاسد شدن موجودی

د. هزینه نیروی انسانی